

FOTOGRAFER PÅ EGNA VILLKOR

För att vara en fri och självständig fotograf måste man driva sina egna projekt. Thomas H Johnsson lär unga fotografer stå på egna ben på Fridhems folkhögskola i den oansenliga skånska småorten Svalöv.

text och foto — **Jenny Maria Nilsson**

JACQUELINE HELLMAN ÅR student på Fridhems folkhögskolas projekttermin i fotografi. Hon har följt Cecilia Karlsson, en ung kvinna med ett självskadebeteende så hotande att hon dygnet runt vaktas av assistenter, under hittills två år. De båda känner varandra sedan högstadiet och vänskapen har vuxit under den här tiden. Jacquelines fotoprojekt »Från andra sidan längtan« betraktar de numera som en gemensam sak – där Cecilia bidrar med texter.

THOMAS H JOHNSSON startade upp fotolinjen på Fridhems folkhögskola år 2000. Han lämnade skolan 2005, men är nu tillbaka som ansvarig lärare för projektterminen. Han initierade den utifrån de behov han såg fanns. Här får elever som har grundläggande kunskaper tid att växa in i rollen som professionell fotograf – utvecklas i sin egen stil och lära sig driva egna projekt.

Vardagen för de flesta frilansande dokumentärfotografer handlar om att sälja in reportage och bilder och själva finna vägar till publicering. Att kunna förmedla kompetenta beskrivningar av sina planer både till uppdragsgivare och eventuella sponsorer är avgörande.

– Visst man kan arbeta i kiosk för att finansiera sitt foto men det är svårt och jag har sett många begåvade tröttna, säger Thomas. Han

hoppas att terminen ger eleverna möjlighet att känna att det är på riktigt, inte bara en hobby utan något man kan överleva på, även om man inte blir rik.

– Man blir ju rik i själen, säger han och ler. De behöver se att den egna talangen fungerar, att det inte bara handlar om drömmar utan kan bli en realitet.

Därför har Thomas ordnat ett avtal mellan deltagarna och Lands-

VARDAGEN FÖR DE FLESTA FRILANSANDE DOKUMENTÄRFOTOGRAFER HANDLAR OM ATT SÄLJA IN REPORTAGE OCH BILDER.

FOTO: JACQUELINE HELLMAN

FOTO: OTTO GISSOW

JAG VILL ATT DE SKA HA VARIT UTE ETT TAG, SÅ DE ÄR DESPERATA! Thomas H Johnsson

Jacqueline Hellman med bilder från sitt projekt »Från andra sidan längtan«.

krona museum. Eleverna får i uppdrag att skildra ett geografiskt område, i år var det Väster i Landskrona. Bilderna ska ingå i en utställning men hamnar också i museets digitala arkiv. Museet har ett avtal med Historisk Bildbyrå (IBL) och om bilderna säljs får upphovsmanen hälften av pengarna.

TIO ELEVER HAR avslutat terminen, dit man söker med en redogörelse för det projekt man tänker genomföra. Två dagar i veckan finns Thomas tillgänglig för alla möjliga konstnärliga och praktiska frågor, men eleverna driver själva sitt arbete och de har tillgång till lokalerna dygnet runt.

Erik Svedin kommer från Stockholm men har bott på skolan under terminen. Bilderna i serien som han tagit och arbetat med är tagna i Stockholmsförorten Spånga och kommer att ställas ut i Spånga centrum till hösten. Erik har fotograferat mycket vid skymning och soluppgång. Han säger att kursen varit utmärkt för hans kreativitet.

Folkhögskolans källare där eleverna håller till är långsmal, det är mörkt och datorerna står på rad. Andreas Ragnarsson från Lund tillbringade tre veckor hos en familj i ett flyktingläger i västra Algeriet. Ett läger som har funnits i trettio år.

– Det var det som intresserade mig, vardagen hos människor som lever ett liv där något tillfälligt har blivit beständigt, berättar han.

– **SVALÖV ÄR** litet, säger Thomas. Han fortsätter gärna samarbetet med Fridhem – »här finns folk som förstår vad jag vill åstadkomma« – men det är troligt att kursen flyttar eller utgår från olika platser, kanske någon större ort.

– Jag är öppen för nytt och har en del planer.

Nu till hösten blir det ingen skola, kursen ges endast varannan termin – av två anledningar. Thomas vill inte att eleverna går direkt från en längre fotoutbildning till en projektkurs och därför har han valt vårterminen för sin kurs.

– Jag vill att de ska ha varit ute ett tag, så de är desperata! säger han och skrattar. Andra skälet beror på hur han ser på undervisning.

– Det är viktigt att en lärare själv är verksam, men när jag undervisar kommer eleverna i första hand och för att ha hundra procent fokus på dem och ändå kunna arbeta måste jag göra uppehåll i undervisningen. Det är livsfarligt med lärare som bara undervisar utan förankring i verkligheten.

Thomas är självlärd. Vad är fördelarna respektive nackdelarna?

– Nackdelen för mig, som jag vänt till min fördel, var att ingen sa till mig vad som var rätt eller fel, jag experimenterade och fick stå för mina misstag. Fördelen med utbildningar är ju att fotografi tar en allt större plats. Man måste vara bäst för att klara sig och med fler som studerar foto kommer fler att nå högsta kvalitet – det stärker fotoställning i Sverige.

Thomas påpekar att det inte är för industrin han utbildar.

– Det finns många sådana fotoskolor, jag vill ge de här eleverna självkänsla för att kunna ge ut böcker och få till stånd utställningar i sitt eget namn. Att bli *fria* fotografer på egna villkor – det är det svåraste. ...